

РЕШЕНИЕ

№ 17858

гр. София, 12.05.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 21 състав, в публично заседание на 30.04.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Елена Попова

при участието на секретаря Елица Делчева, като разгледа дело номер **3048** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 84, ал.3 от Закона за убежището и бежанците /ЗУБ/, във връзка с чл. 145 и следващите от АПК.

Образувано е по жалба от 04.03.2026г. на Н. Д. М. ЛНЧ [ЕГН], [дата на раждане], гражданка на И., действаща лично и като законен представител на малолетните си деца - Пуя Хунар Д., [дата на раждане], ЛНЧ[ЕИК] и Л. Хунар Д., [дата на раждане], ЛНЧ [ЕГН], граждани на И., чрез адвокат Д. Р. САК, срещу решение № 318/19.02.2026 г. на Председателя на Държавната агенция за бежанците /ДАБ/ при МС, с което е отказано предоставяне на хуманитарен статут.

В жалбата от 04.03.2026 г. е посочено, че обжалваното решение на административния орган е нищожно по смисъла на чл.177, ал.1 от АПК, тъй като същото е постановено след връщане на преписката със задължителни указания по прилагане на закона въз основа на влязъл в сила съдебен акт, които не са съобразени. Твърди се, че мотивите на административния акт преповтарят в голяма степен тези на предходния, отменен акт на ДАБ, като отново не е направена дължимата оценка за най-добрия интерес на децата, участващи в производството. Направено е позоваване на практиката на СЕС относно най-добрия интерес на детето. Претендира се обявяване на обжалваното решение на ДАБ за нищожно и връщане на преписката на административния орган с указания за произнасяне в съответствие с мотивите на решение № 10555/21.11.2022 г. по адм. дело № 3815/2022 г. и решение № 8460/13.08.2025 г. по адм. дело № 4691/2024 г. на Върховния административен съд на РБ по основателността на молбата за предоставяне на хуманитарен статут на жалбоподателката и двете ѝ малолетни деца.

С молба от 27.03.2026 г. /л.140/, жалбоподателката заявява, че е оттеглила правомощията за процесуално представителство на адвокат Д. Р. САК и е упълномощила адв. И. Б.. В тази връзка

моли съда да присъедини производството, образувано по жалба срещу същото решение на ДАБ, изготвена от адв. Б. като съобрази аргументите и в двете жалби.

В жалбата от 18.03.2026 г., изготвена от адв. Б., е посочено, че председателят на ДАБ е мотивирал обжалвания административен акт с аргументи, според които спрямо чуждата гражданка и децата ѝ липсват предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут, след като е приел, че не са налице твърдения, от които да се достигне до обосноваван извод, че същите могат да бъдат изложени на опасност от тежки посегателства като смъртно наказание, нечовешко или унижително отнасяне или наказание. Така изложените мотиви за отказ от предоставяне на хуманитарен статут жабоподателката определя като субективни и неподкрепени от събраните по преписката доказателства. Посочено е, че доводите на административния орган са базирани единствено на неговата субективна и тенденциозна преценка, без да е направен дължимият анализ на най-добрия интерес на малолетните деца и тяхната майка, както и на обстановката в страната им на произход – И., която към момента се е влошила вследствие на международния военен конфликт между И., И. и САЩ, който дестабилизира сигурността в страните от Близкия изток. С горните аргументи, моли за отмяна на обжалваното решение на председателя на ДАБ и връщане на преписката за ново произнасяне с указания по тълкуване и прилагане на закона.

В съдебно заседание жалбоподателката, чрез процесуалния си представител адв. Б., възразява срещу аргументите за липса на предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут в обжалвания акт. Счита, за неправилен изводът на административния орган, че по отношение на децата не съществува риск за тяхното психическо и физическо развитие. Сочи, че към момента актуалната ситуация в И. и по-специално в района на [населено място] няма как да се приеме, че е в най-добър интерес на децата и въз основа на това същите да бъдат върнати в страната си по произход. Предвид съществуващия конфликт счита, че същите биха били изложени на сериозен риск за живота и здравето. Обръща внимание, че горните обстоятелства се потвърждават от приложената по делото актуална справка за И., на стр. 3 от която е посочено, че в началото на 2026 г. ситуацията в И. е силно напрегната, поради ескалацията на конфликта в Близкия И. и И. е въввлечен в сблъсъците между САЩ, И. и И.. По отношение на Иракски К., откъдето са и жалбоподателите е посочено, че регионът е засегнат от насилствена престъпност като отвлечения, убийства, грабежи, включително и тъй наречените „убийства на честта“. Обръща внимание и на посоченото на стр. 5 от справката, а именно, че Иракски К. в началото на 2026 г. е станал обект на засилени атаки с дроневи ракети от страна на И., както и че пограничните райони на С. са под постоянен риск от трансграничен обстрел и целенасочени покушения. С оглед на горното счита, че безспорно са налице сериозни и потвърдени основания да се приеме, че присъствието на жалбоподателите на територията на страната им по произход би ги изправило пред сериозен риск от заплахата за живота и здравето. Поддържа изложените в жалбата доводи за порочност на обжалваното решение на ДАБ.

Ответникът – председателят на ДАБ при МС, чрез процесуалния си представител юрк. К., моли за отхвърляне на жалбата. Счита постановения от председателя на ДАБ акт за правилен и законосъобразен. Счита, че не е необходимо връщане на преписката към административния орган, тъй като в трето по ред решение административният орган най-подробно е мотивирал постановения отказ за предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут, след като е преценил, че молителите не отговарят на законовите разпоредби на чл. 8 и чл. 9 от ЗУБ.

Административен съд София град, I отделение, 21-ви състав, след като се запозна с приетите по делото доказателства и становищата на страните, намира за установено следното, от фактическа страна:

Административното производство е образувано с молба за предоставяне на международна

закрила, вх. № РД-09-В-112/13.03.2019 г. на РПЦ – [населено място], „ПМЗ – кв. В.“, на която дата молителката е регистрирана като Н. Д. М., [дата на раждане] в [населено място], И., гражданка на И., етническа принадлежност – кюрдка, вероизповедание: атеистка, семейно положение – омъжена, ЛНЧ: [ЕГН]. Личните и данни, както и тези на нейните деца са установени въз основа на декларация по чл. 30, ал. 1, т. 3 от ЗУБ, като в хода на административното производство от страна на иракската гражданка е предоставена лична карта и свидетелство за иракско гражданство. Молбата е подадена от молителката лично и в качеството ѝ на законен представител на малолетните си деца Пуя Хунар Д., ЛНЧ:[ЕГН] и Л. Хунар Д., ЛНЧ: [ЕГН].

Между страните не е спорно, а и от приложените по делото писмени доказателства се установяват следните релевантни за случая факти:

Чужденката е получила копие от Указания за правата и задълженията на чужденците, подали молба за закрила в Република България, включваща пояснения относно производството за предоставяне на международна закрила; относно последваща молба за международна закрила; относно връчване на решенията в превод на кюрдски език, който владее, в потвърждение на което на последната страница на екземпляра им на български език се е подписала лично. Съставена е Евродак дактилоскопна карта с референтен номер: BR106C1903130002.

На основание чл. 46 от ЗМСМА вр. чл. 25, ал. 2 от ЗУБ, Н. Д. М. е назначена да представлява малолетните си деца. На основание чл. 15, ал. 4 от Закон за закрила на детето, всички процесуални действия в административното производство са потвърдени от социален работник в Отдел „Закрила за детето“, Дирекция „Социално подпомагане“ по местоживее, като са представени социални доклади, ведно с административната преписка.

Проведени са две административни производства, в които с молителката са проведени две интервюта, обективирани в Протокол за проведено интервю с рег. № УП2670/05.04.2019 г. и Протокол за проведено интервю с рег. № УП2670/03.06.2021 г., проведени са разговори с децата в присъствието на техните майка и баща, приобщени са три броя справки за ситуацията в Република И. /от 2019 г. до 2021 г./. Представено е положително становище от ДАНС.

В хода на двете интервюта от чужденката е заявено, че същата е напуснала държавата си по произход в края на м. декември 2018 г., с посока Република Турция, за което имала редовно издадена виза. Заедно била с големия си син, съпруга си и нейната майка. В Турция останали около три месеца, като там родила второто си дете на 17.01.2019 г. В Република България влиза заедно с близките си на 12.03.2019 г., като на 13.03.2019 г. се предали доброволно на българските власти. Посочила е, че няма религия, не е вярваща. Не е имала проблеми в страната си по произход, нито поради етническата си, нито поради половата си принадлежност, с оглед каноните на исляма. Заявила, че относно това, че е атеист е имало нападки от роднините на съпруга и, те не желали да общуват с тях. Но с други хора и институции за това не е имала проблем. Посочила е, че е живяла в [населено място],[жк], в И. живеят нейните чичовци и лели, нямат проблеми. Допълнила е, че тя самата има проблем и поради това не може да живее в [населено място], И.. Преди възникването на този проблем, е живяла спокойно и необезпокоявано там. Молителката има завършено полувисше образование, специалност „Администрация“, владее кюрдски език, малко английски и арабски език, малко фарси. Относно голямото си дете заявява, че не е посещавало детска градина и ако не са били напуснали И., детето е щяло да бъде записано, но в частна детска градина, тъй като има детски градини, в които децата са удряни. Докато е била в страната си по произход е работила в общинската администрация, като държавен служител, пишела е писма за колеги, които следвало да бъдат премествани от един в друг отдел. Заплата и била 500 долара. Допълва, че в К. напоследък имало икономическа криза, но въпреки това

работата и била добре заплатена. От нейна страна е заявено, че не е членувала в политическа партия и организация, нито във военна групировка. Не е имала проблеми с официалните власти, нито с армията, нито полицията.

Като причина за напускане на страната си по произход от страна на молителката е посочено, че същата е била обект на заплаха от М. Ага. Това лице ги притискало да му продадат един имот /земя/, наследство на молителката от нейния баща. В началото предлаганата им от М. Ага сума бил добра, но впоследствие той спрял да коментира сумата за имота, искал да я отнеме. От страна на М. Ага спрямо молителката и нейното семейство били отправени няколко заплахи – през 2017 г. и 2018 г., били изпращани хора, които отправяли заплахите. Заявява, че имотът е голям 30 хектара, по нотариален акт имотът се води собственост на дядото на молителката. Земята останала наследство на нейния баща, тъй като чичовците и се отказали от право на собственост, удостоверено пред нотариус. Допълва, че земята не е била обработвана от баща и, нито пък той се е възползвал от нея. Баща и бил пешмерга. Когато нейният баща починал, дядо и оставил земята на нея и майка и, тъй като тогава бил жив. След смъртта на дядо и, лелите и чичовците и взели решение да препишат земята на нейно име. Бащата на молителката починал през 1988 г., когато тя била на една година. Същият загинал при операцията „А.“. Бил член на Пешмергите, а политическата партия на Баас е управлявала страната. Относно заплахите, отправяни от М. Ага, допълва, че няколко пъти е спирана от мъже на пътя през м. Април и м. Май 2018 г. Тези мъже ги посещавали, като заявявали, че ако не продадат земята ще отвлекат детето и, ще убият нея и нейния съпруг. Отделно тези хора и заявили, че трябва да подпише съгласие за земята или в противен случай ще последва убийство – тя или съпруга и, или ще отвлекат детето им. Молителката заявява, че те не продали земята, тъй като този имот за нея е със сантиментална стойност. Земята била отдавана под аренда на други две лица – двама братя, които я използвали за стопанска дейност, като към настоящия момент земята не се дава под аренда. Причината за това са отправените от М. Ага заплахи, и лицата, на които била отдавана изпитвали страх да я вземат под аренда. Две години имотът не е бил отдаван. Отделно заявява, че заплахите са се засилили от две години. Посочва, че М. Ага не може да си присвои имота, тъй като това зависи от нея, от нейния подпис и съгласие. Молителката допълва, че не е продала имота. Относно М. Ага, допълва, че той искал да закупи земята с цел строеж, както и че не може да осъществи това без наличните документи. Счита, че независимо, че М. Ага е влиятелен човек, не би проявил дързостта да се сдобие с фалшиви документи. Лично е виждала М. Ага, но той лично не е идвал да заплашва нея и семейството и, изпращал е свои хора да отправят заплахите. Идвал е в дома им да преговаря за продажба на земята за сумата от 200 000 долара, но тя и близките и не се съгласили. В случай, че се е стигнало до сделка, чужденката и семейството и, нямало да избягат от държавата си по произход. Отделно М. Ага имал здрави връзки в полицията, предвид неговата влиятелност, поради това не подали жалба. Допълва, че преди две – три години едно семейство е имало проблеми с М. Ага, от тяхна страна била депозирана жалба в резултат, на което бил убит техният син. Бил убит от човек на М. Ага. Целият район бил наясно с това убийство, това бил известен случай в К. и хората го коментирали. Един от хората на М. Ага влязъл в затвора, но за кратко. Била издадена заповед за убийство от М. Ага, който е член на демократичната партия на К. и е влиятелен човек. Допълва, че хората с влияниия разполагат с правомощието да издадат такава заповед за убийство. Заявява, че ако е била осъществена продажбата на земята, тя и семейството и е нямало да имат проблеми. Посочва, че не имало упражнявано физическо насилие, бил упражнен психически тормоз.

По време на второто интервю, от страна на молителката са изложени допълнителни факти. От нейна страна е посочено, че майка и е в И. от м. юли 2020 г., като там са нейните чичовци и

останалите и роднини по бащина и майчина линия. Майка и живеела под наем в [населено място], като до седмица преди интервюто имала магазин за хранителни стоки в съседство с къщата, в която е живеела. Но седмица след това се преместила при един от братята си, за да не бъде притеснявана от М. Ага. Същото това лице открило нейната майка и започнало отново да оказва натиск върху нея, тя да му прехвърли земята в съда. Допълва, че този път предложил по-малка сума от 30 000 до 50 000 долара. Отделно посочва, че същият този човек е изкупил съседните на техния имоти, продължавайки да настоява за тяхната земя. Допълнително е заявила, че М. Ага има връзки в Д. партия на К., разполага с възможността да открие нея и близките и навсякъде, включително и в Турция. Посочва, че основната дейност на М. Ага е търговия и строителство, благодарение на връзките, които има, но не е депутат в парламента, но работи за партията.

Установява се, че съпругът на молителката е представил същият проблем като причина за напускането на държавата му по произход, като е получил два последователни отказа за предоставяне на международна закрила, потвърдени с влезли в сила съдебни решения. С Решение № 704/09.02.2021г., постановено по административно дело № 9768/2020 г. на АССГ, Решение № 8-В/11.09.2020 г. на Интервюиращ орган на ДАБ при МС, с което е отхвърлена последваща молба за предоставяне на международна закрила на съпруга на молителката е потвърдено като законосъобразно. Съдът е приел в съдебния акт, че изложените доводи за заплахи не са били по отношение на съпруга, а по отношение на молителката и нейната майка.

В изготвените доклади на Агенция по социално подпомагане, Дирекция „Социално подпомагане - О.“ е посочено, че молителката и съпругът ѝ са заявили, че не са били заплашвани, но поради лошата обстановка в И. се страхуват за живота си. В държавата си по произход не са били преследвани на етническа и религиозна основа и върху тях не е оказвано насилие. От социалните работници, изготвили докладите е установено, че децата са спокойни, както и че се наблюдава силно изразена емоционална привързаност към родителите.

Въз основа на горната фактическа обстановка, с решение № 5242/23.08.2019 г., издадено от председателя на ДАБ при МС на Н. Д. М. е отказано предоставяне на статут на бежанец и хуманитарен статут. Решението на ДАБ при МС е обжалвано по съдебен ред.

С решение № 1154/20.02.2020 г., постановено по административно дело № 10596/2019 г. по описа на АССГ, решение № 5242/23.08.2019 г., издадено от председателя на ДАБ при МС е отменено като незаконосъобразно и преписката е върната за ново произнасяне с указания. С решение № 2786/01.03.2021 г., постановено по административно дело № 7040/2020 г. на ВАС на РБ, решението на АССГ е оставено в сила.

След връщане на преписката на административния орган, с решение № 2620/23.08.2021 г. на заместник-председателя на ДАБ при МС на Н. Д. М. и малолетните ѝ деца Пуя Хунар Д. и Л. Хунар Д. отново е отказано предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут. Решението на административния орган е обжалвано по съдебен ред.

С решение № 190/13.01.2022 г., постановено по административно дело № 8829/2021 г. на АССГ, решение № 2620/23.08.2021 г. е потвърдено като правилно и законосъобразно. С решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС на РБ, решението на АССГ е отменено и административната преписка е върната на административния орган за ново произнасяне по молба с вх. № РД-09-В-112/13.03.2019 г. при спазване на дадените от съда задължителни указания по прилагане и тълкуване на закона. Според мотивите на цитираното решение на ВАС на РБ, изградени въз основа на направения подробен анализ на ситуацията в страната на произход на молителите, дългия период на пребиваване на двете малолетни деца на

територията на Република България, обстоятелството, че същите са се адаптирали към живота в страната, както и константната съдебна практика, практиката на ЕС и принципите на международното право относно императива за съблюдаване на висшия интерес на детето, съдът е достигнал до извод, че са налице основанията за предоставяне на хуманитарен статут на молителката и двете ѝ малолетни деца, в каквато насока са и дадените задължителни указания по тълкуване на закона на административния орган.

След връщане на преписката на административния орган, с решение № 22597/28.12.2023 г. на председателя на ДАБ при МС молбата за предоставяне статут на бежанец и хуманитарен статут на чуждата гражданка и нейните деца отново е отхвърлена. Решението е обжалвано по съдебен ред.

С решение № 1923/22.03.2024 г., постановено по адм. дело № 737/2024 г. на АССГ /л.35/, решението на председателя на ДАБ при МС е отменено и преписката е върната за ново произнасяне с указания.

С решение № 8460/13.08.2025 г., постановено по адм. дело № 4691/2024 г. по описа на ВАС на РБ, Трето отделение /л.31/, решение № 1923/22.03.2024 г., постановено по адм. дело № 737/2024 г. на АССГ е отменено в частта, в която е отменен административният акт по молбата за предоставяне на статут на бежанец и е оставено в сила по отношение на отмяната на отказа по молбата за хуманитарен статут. Въз основа на решението на ВАС, преписката е върната за ново произнасяне със задължителни указания по молбата за предоставяне на хуманитарен статут на жалбоподателката и двете ѝ малолетни деца.

С обжалваното в настоящото производство решение № 318/19.02.2026 г. /л.10/, председателят на ДАБ е отказал предоставяне на хуманитарен статут на Н. Д. М. и двете ѝ малолетни деца Пуя Хунар Д. и Л. Хунар Д.. От мотивите на решението е видно, че административният орган е приел за доказана липсата на предпоставки за предоставяне на хуманитарен статут, като е акцентирал, че не са налице твърдения от страна на молителката в хода на административното производство, от които да следва, че тя и децата са изложени на реална опасност от тежки посегателства като смъртно наказание, изтезание, тежко или унизително отнасяне или наказание. Приел е, че заявените от чуждата гражданка проблеми /заплахи от частно лице по повод земеделска земя/ в страната ѝ на произход са „недостовърни, измислени и напълно нереални“. Поставен е акцент върху обстоятелството, че Н. М. и семейството ѝ са напуснали доброволно и легално страната си, от което председателят на ДАБ е достигнал до извод, че не е налице заплаха за сигурността им и е заключил, че изразеният страх от заплахи бил „илюзорен и ирационален“. Прави впечатление, че в мотивите си, административният орган е тълкувал материалния закон в подкрепа на субективната си преценка по случая и е цитирал избрани пасажии от актуалната към онзи момент справка за Република И., като е пропуснал важни, релевантни за обективната преценка на положението на молителката и двете ѝ деца обстоятелства, касаещи състоянието на сигурността в района, в който са живели –С..

В хода на настоящото съдебното производство е представен Социален доклад на Агенция за социално подпомагане, Дирекция за социално подпомагане „О.“, Отдел „Закрила на детето“ в качеството му на орган по чл. 15, ал. 6 от Закона за закрила на детето /л.182/. В доклада са описани резултатите от направеното актуалното проучване към 20.04.2026 г., както следва: По време на проведената с г-н М. и г-жа М. беседа се сутановява, че семейството живее на територията на Република България от 7 години.

Съпругът споделя, че е задължен да се подписва всяка седмица, тъй като са му отнети документите, след постановения отказ за международна закрила. Съпругата и двете малолетни деца има издадена регистрационна карта на чужденец с валидност до м. юни 2026 г., но не може да започне работа преди да получи статут. Малолетното дете Пуя споделя, че има приятели в учебното заведение, в което учи, има отличен успех и се справя отлично с поставените му задачи. Малолетното дете Л. е записано в първи клас и споделя пред социалните работници, че има приятели в училище. Родителите споделят, че нямат проблеми с поведението на децата и много държат на тяхното образование. Г-н М. споделя, че желае семейството му да получи статут и да заживеят за постоянно в Република България, защото им харесва и са се интегрирали успешно – имат изградени отношения с приятели и колеги. Посочено е, че основни грижи за децата полагат техните родители, които задоволяват адекватно базовите, образователните, здравните и социалните им потребности. Семейството се е установило на адрес в [населено място], [жк], [жилищен адрес] където помещава двустаен апартамент под наем, обзаведен с всичко необходимо и притежаващ много добри санитарно-битови условия. Посочено е, че съпругът и баща на двете малолетни деца е трудово ангажиран, а съпругата полага грижи за децата. Децата са записани и се обучават в 130 СУ „С. К.“ в [населено място]. Налице е родителско сътрудничество и изградена силна емоционална връзка между децата и двамата родители.

Пред настоящата съдебна инстанция са представени следните писмени доказателства: Договор за наем на двустаен апартамент, находящ се в [населено място],[жк], [жилищен адрес] сключен на 30.06.2022 г. Между Н. М. и собственика на имота; Характеристика, изх. № 460/28.04.2026 г. и Характеристика № 452/23.04.2026 г. /л.191 и л.194/, издадени от класните ръководители на Пуя и Л. Д., от които е видно, че Пуя е ученик в пети клас на 130 СУ „С. К.“, [населено място], а брат му Л. е ученик в първи клас на същото училище, като и за двете деца е посочено, че се адаптират успешно към училищната среда, посещават редовно учебните занятия и проявяват старание и интерес към учебния процес. Децата са добронамерени, спокойни и активни по отношение на учебните и извънкласни дейности. В заключение е посочено, че стабилната семейна среда и възможността на всяко едно от децата да продължи обучението си в Република България са от съществено значение за тяхното развитие, адаптация и образователен напредък.

От представената актуална Справка относно Република И., вх. № МД-02-119/23.03.2026 г. /л.169/ е видно, че към началото на 2026 г. политическата ситуация в И. е силно напрегната, поради ескалацията на конфликта в Близкия изток. И. е въввлечен в сблъсъците между САЩ, И. и И., като подкрепяните от И. шиитски милиции, опериращи на територията на И., са активен фактор, което води до ответни удари на иракска територия. По отношение на Иракски К. и по-конкретно [населено място], провинция С. е посочено, че Иракски К. се счита за по-малк оопасна среда от другите райони в И., но същият е засеганат от насилствена престъпност, отвличания, убийства, грабежи и така нареченото „убийство на честта“. Посочено е, че споровете в този район често прерастват в насилие, включително и в убийства на честта. Общата ситуация на сигурността в провинция С. е описана като „невралгична“, тъй като районът около К. е планински и около него действат ирански кюрдски въоръжени опозиционни групи (KDPI и PJAК). Посочено е, че заради изострянето на кризата между И. и тези фракции, през 2025 г. -2026 г. пограничните райони на С., включително околностите на К., са под

постоянен риск от трансграничен обстрел /дронове, артилерия/ или целенасочени покушения. По отношение на социално – икономическото положение е посочено, че местното население търпи негативите на икономическата стагнация в целия район на Иракски К..

При така установеното от фактическа страна, съдът направи следните правни изводи:

Жалбата е допустима като подадена в срок от надлежна страна и при наличието на правен интерес от оспорване на акта.

При извършената служебна проверка на законосъобразността на оспореното решение (чл. 168, ал. 1 от АПК), на основанията, посочени в чл. 146 от АПК, съдът намира, че решението е издадено от компетентен орган по смисъла на ЗУБ – Председателят на агенцията. При издаването на акта е спазена предвидената в закона писмена форма, но са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила и нарушение на материалния закон.

Съдът счита, че от страна на административния орган при издаване на оспореното в настоящето съдебно производство решение, не са спазени дадените с решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС на РБ, указания по тълкуване и прилагане на закона, към които впоследствие препраща и решение № 8460/13.08.2025 г., постановено по адм. дело № 4691/2024 г. по описа на ВАС на РБ . Ответникът, съгласно решенията на ВАС е следвало да обсъди предпоставките за предоставяне на хуманитарен статут с оглед висшия интерес на детето, което не е сторено. В оспорения административен акт не са обсъдени съществени факти и обстоятелства относно бежанската история на молителката, действаща лично и в качеството и на законен представител на малолетните си деца. Отделно, с отменителните съдебни решения са изложени мотиви и са дадени указания молбата за предоставяне на закрила да бъде уважена при условията на чл. 9, ал. 8 от ЗУБ, като бъде предоставен хуманитарен статут.

Съгласно чл. 3, § 1 от Конвенцията за правата на детето, приета от Общото събрание на ООН на 21.11.1989 г., обн. ДВ, бр. 55/1991 г., в сила от 03.07.1991 г. /Конвенцията/, която по аргумент на чл. 5, ал. 4 от КРБ е част от вътрешното право на Република България, висшите интереси на детето са първостепенно съображение във всички действия, отнасящи се до децата, независимо дали са предприети от обществени или частни институции за социално подпомагане, от съдилищата, административните или законодателните органи. Нормата на чл. 3, § 2 от Конвенцията за правата на детето определя, че страните по Конвенцията се задължават да осигурят на детето такава закрила и грижи, каквито са необходими за неговото благосъстояние, като за тази цел те предприемат всички необходими законодателни и административни мерки. Съгласно чл. 2, § 1 от същия международен акт, по който Република България е страна, държавите-страни по Конвенцията зачитат и осигуряват правата, предвидени в тази Конвенция на всяко дете в пределите на своята юрисдикция без каквато и да е дискриминация, независимо от расата, цвета на кожата, пола, езика, религията, политическите или други възгледи, националния, етническият или социалният произход, имущественото състояние, инвалидност, рождение или друг статут на детето или на неговите родители или законни настойници, а съгласно чл. 4 от Конвенцията държавите-страни по нея, са длъжни да предприемат всички необходими законодателни, административни и други мерки за осъществяване на правата, признати в тази Конвенция. Нормата на чл. 38, § 4 от

Конвенцията определя, че в съответствие със своите задължения, произтичащи от международното хуманитарно право за закрила на гражданското население в случай на въоръжен конфликт, държавите-страни по Конвенцията, предприемат всички разумни мерки за осигуряване закрила и грижи за децата, които са засегнати от въоръжен конфликт, а съгласно чл. 6, § 2 от Конвенцията държавите-страни по нея осигуряват в максимално възможна степен оцеляването и развитието на всяко дете.

Безспорно основополагащият характер на висшия интерес на детето е потвърден във всички европейски и вътрешни нормативни актове, относими към възникналия в случая спор, които обаче не са съобразени в мотивите на оспорения административен акт. Видно от съдържанието на същия е, че не са спазени дадените задължителни указания по тълкуване и прилагане на закона със отменителните съдебни решения на ВАС.

Нормата на чл. 24, § 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз определя, че децата имат право на закрила и на грижите, необходими за тяхното благоденствие, а съобразно § 2 от същата разпоредба, при всички действия, които се предприемат от публичните власти или частни институции по отношение на децата, висшият интерес на детето трябва да бъде от първостепенно значение. В този смисъл са и съображение 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС на европейския парламент и на съвета от 13.12.2011 г. относно стандарти за определяне на граждани на трети държави или лица без гражданство като лица, на които е предоставена международна закрила, за единния статут на бежанците или на лицата, които отговарят на условията за субсидиарна закрила, както и за съдържанието на предоставената закрила /Директива 2011/95/ЕС/ и съображение 33 от Преамбюла на Директива 2013/32/ЕС на европейския парламент и на съвета от 26.06.2013 г. относно общите процедури за предоставяне на международна закрила.

Съгласно съображение 18 от Преамбюла на Директива 2011/95/ЕС при определяне на висшия интерес на детето, държавите-членки следва да обръщат особено внимание на принципа за целостта на семейството, благоденствието и социалното развитие на непълнолетното лице, на съображения, свързани със сигурността и безопасността, както и на мнението на непълнолетното лице, в зависимост от неговата възраст или степен на зрялост. Съображение 33 от Преамбюла на Директива 2013/32/ЕС, определя, че при оценка на най-висшия интерес на детето държавите – членки следва по-специално да вземат надлежно под внимание благополучието и социалното развитие на непълнолетното лице, в т.ч неговия произход, като в чл. 25, § 6 от същата директива, отново е акцентирано, че висшите интереси на детето имат първостепенно значение за държавите-членки при изпълнението на настоящата директива.

По силата на чл. 6а от ЗУБ, която норма въвежда в българското законодателство Директива 2011/95/ЕС и Директива 2013/32/ЕС, при прилагане на закона от първостепенно значение има най-добрият интерес на детето, като преценката на най-добрия интерес на детето се извършва в съответствие с разпоредбите на Закон за закрила на детето /ЗЗкД/. По аргумент от препращащата норма на § 1, т. 11 от Допълнителните разпоредби на ЗУБ вр. с § 1, т. 5 от ДР на ЗЗкД, най-добрият интерес на детето е преценка на: а) желанията и чувствата на детето; б) физическите, психическите и емоционалните потребности на детето; в) възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето; г) опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде причинена; д) способността на родителите да се грижат за детето; е) последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата; ж)

други обстоятелства, имащи отношение към детето. Вложеният от законодателя смисъл на горепосоченото понятие предполага не просто формалното изпълнение на предвидените в чл. 15 от ЗЗкД процедурни изисквания при участието на дете в административни и/или съдебни процедури чрез предоставянето, както в разглеждания случай на социален доклад, съдържащ принципни заключения, относими към всяко едно дете, а извършването на задълбочена и индивидуална преценка на благоденствието на конкретно засегнатото дете, изградена въз основа на извършена от органа преценка по всеки един от визираните в легалната дефиниция на понятието критерии. Понятието за най-добрия интерес на детето, идентично по смисъл с възприетото в международното и европейското право понятие за висш интерес на детето, не е абстрактно, като налага на всеки орган, оправомощен с вземането на решение, касаещо дете, да съхрани неговото благоденствие и да гарантира социалното му развитие съобразно посочените в § 1, т. 5 ДР на ЗЗкД критерии.

Настоящият съдебен състав счита, че оспореното решение, с което е отказано предоставяне на международна закрила не съответства на императива на висшия интерес на търсещите такава малолетни лица, намерил израз в чл. 6а от ЗУБ. Приложимата в случая норма на чл. 9 от ЗУБ, уреждаща в националното ни право основанията за предоставяне хуманитарен статут на дете, както и законовите основания за отказ от предоставянето на закрила, трябва да бъдат тълкувани и прилагана в светлината на посочените по-горе европейски правни норми, гарантиращи охраната на висшия интерес на детето, като основополагаща ценност, прокламираната в Конвенцията за правата на детето. В тази връзка, настоящият съдебен състав счита, че е необходимо да отбележи, че когато една вътрешна правна норма попада в приложното поле на правото на ЕС, единствено прочитът ѝ в неговия контекст може да разкрие в пълнота нейните цели, съдържание и правни последици, като съответстващото на правото на ЕС тълкуване на вътрешната правна норма в неговия обхват е определящо за прилагането на тази норма. Посоченото е визирано и от Конституционния съд на Република България в Решение № 5 от 14.06.2022 г. по конституционно дело № 13/2021 г., в което е пояснено, че Република България като член на ЕС и по смисъла на чл. 4, ал. 3 от Конституцията е обвързана от принципите на непосредствена приложимост, примат и директен ефект на правото на ЕС, и от задължението за съответстващо на правото на ЕС тълкуване на попадащите в неговото приложно поле вътрешни правни норми в изпълнение на принципа на ефективност на правото на ЕС.

Съобразяването на този принцип е уредено и в чл.6а от ЗУБ, според който при прилагането на закона първостепенно значение има най-добрият интерес на детето. Преценката на най-добрия интерес на детето се извършва в съответствие с разпоредбите на Закона за закрила на детето. По силата на пар.1, т.11 от ДР на ЗУБ "Най-добрият интерес на детето" е понятие по смисъла на § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби на Закона за закрила на детето.

Легална дефиниция на понятието се съдържа в пар.1, т.5 от ДР на Закона за закрила на детето (ЗЗДет): "Най-добър интерес на детето" е преценка на:

- а) желанията и чувствата на детето – неприложим критерий с оглед възрастта на малолетния молител;
- б) физическите, психическите и емоционалните потребности на детето;
- в) възрастта, пола, миналото и други характеристики на детето;
- г) опасността или вредата, която е причинена на детето или има вероятност да му бъде

причинена;

д) способността на родителите да се грижат за детето;

е) последиците, които ще настъпят за детето при промяна на обстоятелствата;

ж) други обстоятелства, имащи отношение към детето.

Според пар.1, т.6 от ДР на ЗЗДет "Грижата" е съвкупност от всички действия, произтичащи от правата и задълженията на родителите, настойниците, попечителите и лицата, при които детето живее по силата на друго законно основание, за гарантиране на неговите права и защита на неговите интереси.

Съгласно пар.1, т.7 от ДР на ЗЗДет "Семейна среда" е биологичното семейство на детето или семейството на осиновителите, бабата и дядото или близките на детето, или приемно семейство, при което то се настанява по реда на чл. 26.

Полезни разяснения относно приложението на принципа се съдържат в Решение на Съда (втори състав) от 4 октомври 2018 г. по дело С-652/16 Н. Р. Къзъ А. и Р. Е. Огль А. срещу заместник-председател на Държавна агенция за бежанците:

т.48 Всяко решение относно предоставянето на статут на бежанец или статут на субсидиарна закрила трябва да се основава на *индивидуална* оценка (решение от 25 януари 2018 г., F, С-473/16, ЕУ:С:2018:36, т. 41 и цитираната съдебна практика), чиято цел е да се определи дали предвид *личното* положение на молителя са налице условията за предоставяне на такъв статут (решение от 5 септември 2012 г., Y и Z, С-71/11 и С-99/11, ЕУ:С:2012:518, т. 68).

т.49 В този смисъл от установения от законодателя на Съюза режим на предоставяне на единен статут на бежанец или на субсидиарна закрила следва, че оценяването на молбата за международна закрила, изисквано съгласно член 4 от Директива 2011/95, има за цел да се определи дали молителят — или в съответните случаи лицето, от името на което той подава молбата — има основателни опасения от лично преследване или е *лично* изложен на реална опасност от тежки посегателства.

т.50 Наистина от изложеното по-горе следва, че молбите за международна закрила не може да се уважават като такива по съображението, че член на семейството на молителя има основателни опасения от преследване или е изложен на реална опасност от тежки посегателства, но за сметка на това, както посочва генералният адвокат в точка 32 от заключението си, подобни отнасящи се до член на семейството на молителя заплахи трябва да се вземат предвид, за да се определи дали и самият молител не е изложен на заплахи от преследване или тежки посегателства поради семейната си връзка с въпросното заплашено лице. В това отношение, както се подчертава в съображение 36 от Директива 2011/95, като общо правило членовете на семейството на заплашеното лице рискуват и те да се окажат в уязвимо положение.

Независимо, че касае тълкуването на Директива 2008/115/ЕО, указание за преценката се съдържа и в т.46 от Решение от 14 януари 2021 г. по дело С-441/19/: Както отбелязва генералният адвокат в точка 69 от заключението си, само *цялостната и задълбочената преценка на положението на съответното непридружено ненавършило пълнолетие лице позволява да се установи висшият интерес на детето* и да се издаде решение, което съответства на изискванията на Директива 2008/115.

Според Заключение на Генералния адвокат J. R. DE LA TOUR представено на 12 май 2021 година по Дело С-91/20 LW срещу В. D.:

Т.110. При оценката на нуждите от международна закрила трябва да се вземе предвид и *особената уязвимост на децата*. Действия или заплахи, които по отношение на

възрастен може да се считат за недостатъчни за достигането на прага на преследване, *могат да достигнат този праг, когато става въпрос за дете.*

Т. 111. Това са все параметри, които не са установени в Директива 2011/95 и които са оставени на преценката на всяка държава членка.

Т. 112. Именно в този смисъл според мен трябва да се тълкува решение от 4 октомври 2018 г., А.(77). В особения контекст на делото, по което е постановено това решение, Съдът всъщност постановява, че на основание член 3 от Директива 2011/95 държава членка може да разпростре международната закрила, предоставена на един от членовете на дадено семейство, и спрямо други членове на това семейство, но при условие че за въпросния член на семейството не е налице някое от основанията за изключване по член 12 от тази директива и положението му има връзка с логиката на международната закрила поради необходимостта от запазване на целостта на семейството.

119. В този случай критерият, съгласно който положението на члена на семейството трябва да има „*връзка с логиката* на международната закрила поради необходимостта от запазване на целостта на семейството“, следва насоката, установена в решение от 18 декември 2014 г., M'Bodj (83).

Т.132. Задължението за намиране на разрешение с оглед на висшия интерес на това дете изисква приемащата държава членка да *разгледа внимателно фактите и обстоятелствата във връзка с това дете и надлежно да отчете личното му положение.*

Според социален доклад изх. № ПР/Д-С/138-001/20.04.2026 г. малолетните деца на жалбоподателката Пуя Хунар Д. и Л. Хунар Д. са родени, съответно през 2015 г. и 2019 г., като семейството живее на територията на Република България от 7 години, т.е. от 2019 г. От горната информация следва, че Пуя е бил на около четиригодишна възраст, а брат му Л. новородено бебе, когато са заживели на територията на Република България. Към настоящия момент е посочено, че децата са добре интегрирани в училищната среда, имат изградени близки отношения с приятели и се развиват успешно. Посочено е, че основни грижи за децата полага майката /молещата за международна закрила в лично качество и в качеството на законен представител на двете си малолетни деца/.

Успешната адаптация на децата в Република България се установява и от приложените характеристики от училището, в което се обучават. Същевременно липсват данни малолетните да са напусkali територията на Република България от 2019 г. до момента, да са изградили трайна и дълбока връзка с близки и връстници на територията на страната по произход, както и да покриват образователните стандарти в Република И. със същата успеваемост, каквато демонстрират в Република България, където са започнали и продължават обучението си от начален етап до настоящия момент.

На следващо място, съдът е длъжен да съобрази актуалната обстановка в страната по произход. Видно от актуалната Справка за Република И., изготвена към 23.03.2026 г., в началото на 2026 г. политическата ситуация в И. е силно напрегната, поради ескалацията на конфликта в Близкия изток. И. е въввлечен в сблъсъците между САЩ, И. и И., като подкрепяните от И. шиитски милиции, опериращи на територията на И., са активен фактор, което води до ответни удари на иракска територия. По отношение на Иракски К. и по-конкретно [населено място], провинция С. е посочено, че в Иракски К. е налице насилствена престъпност, отвличания, убийства, грабежи и така нареченото „убийство на честта“. Посочено е, че споровете в този район често прерастват в насилие,

включителна и в убийства. Общата ситуация на сигурността в провинция С. е описана като „невралгична“, тъй като районът около К. е планински и около него действат ирански кюрдски въоръжени опозиционни групи (KDPI и PJAK). Посочено е, че заради изострянето на кризата между И. и тези фракции, през 2025 г. - 2026 г. пограничните райони на С., включително околностите на К., са под постоянен риск от трансграничен обстрел /дронове, артилерия/ или целенасочени покушения. По отношение на социално – икономическото положение е посочено, че местното население търпи негативите на икономическата стагнация в целия район на Иракски К..

Така описаната актуална обстановка в Република И. представлява риск за живота, здравето и благополучното развитие на малолетните иракски граждани.

Дори и да се приемат за недостоверни твърденията за отправени заплахи от страна на трето лице спрямо жалбоподателката и нейното семейство /въпреки, че същите не са оборени от административния орган, а видно от Справката за Република И. в обитавания от чуждите граждани район С. съществува насилствена престъпност, отвлечения, убийства, грабежи и така нареченото „убийство на честта“/, то децата не трябва да страдат прекомерно заради грешките или незаконното поведение на своите родители.

В конкретния случай, двете малолетни деца са прекарвали целия или значителна част от живота си на територията на Република България и депортирането им или депортирането на тяхната майка, която е основен обгрижващ родител би било непропорционална мярка и в нарушение, както на международните принципи за зачитане на висшия интерес на детето, така и в нарушение на чл.8 от ЕКПЧОС по отношение на тяхната майка и жалбоподател в настоящото производство. Такава е и практиката на ЕСПЧ по делата Butt v. N. и Nunez v. N.. В цитираните дела, ЕСПЧ подчертава, че държавите трябва внимателно да балансират обществения интерес от строг миграционен контрол срещу нуждата от защита на стабилността и благосъстоянието на децата.

Изложеното е основание за отмяна на обжалваното решение поради неправилно приложение на закона – чл.146, т.4 АПК. Като не е съобразил продължителността на пребиваване на децата на територията на Република България, тяхната успешна интеграция и е приел, че не съществува риск за сигурността им на територията на страната по произход, органът е приложил неправилно закона. По делото се установи, че едното дете от раждането си, а другото от ниска възраст нямат връзка със страната си по произход. Напротив, същите са изцяло социално адаптирани в България, а евентуално връщане в страната по произход би ги изложило на риск от нестабилната военна, социална и икономическа обстановка в И. в нарушение на чл.9, ал.1, т.3 от ЗУБ. При оценката на нуждите от международна закрила трябва да се вземе предвид *особената уязвимост на децата*. Най-висшият интерес на детето не допуска връщането му в страната по произход, където то би било в риск.

Същевременно и доколкото основни грижи за децата се осигуряват от майката, с която същите имат силна и специална връзка, то по отношение на нея е налице основание за предоставяне на закрила, съгласно чл.9, ал.6 от ЗУБ.

Изложеното е основание за цялостна отмяна на решението и връщане на преписката на административния орган за съобразяване на тълкуването на закона, дадено с настоящето решение, а именно за необходимост от предоставяне на хуманитарен статут на Н. Д. М. ЛНЧ [ЕГН], [дата на раждане] , гражданка на И. и на нейните малолетни деца Пуя Хунар Д., [дата на раждане] , ЛНЧ[ЕИК] и Л. Хунар Д., [дата на раждане] ,

ЛНЧ [ЕГН], граждани на И., съобразявайки принципите на международното право по съблюдаване на висшия интерес на детето, цитираната практика на ЕСПЧ, актуалната обстановка в Република И. и задължителните указания, обективирани в решение № 10555/21.11.2022 г., постановено по административно дело № 3815/2022 г. по описа на ВАС на РБ и решение № 8460/13.08.2025 г., постановено по адм. дело № 4691/2024 г. по описа на ВАС на РБ по основателността на молбата за предоставяне на хуманитарен статут на жалбоподателката и двете ѝ малолетни деца.

Воден от горното и на основание чл. 172, ал. 2 АПК, Административен Съд С. – град, Първо отделение, 21 -ви състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ по жалба на Н. Д. М. ЛНЧ [ЕГН], [дата на раждане] , гражданка на И., действаща лично и като законен представител на малолетните си деца - Пуя Хунар Д., [дата на раждане] , ЛНЧ[ЕИК] и Л. Хунар Д., [дата на раждане] , ЛНЧ [ЕГН], граждани на И., Решение № 318/19.02.2026 г. на Председателя на Държавната агенция за бежанците при МС, с което е отхвърлена молбата за предоставяне на хуманитарен статут.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне по молбата за международна закрила при съобразяване на указанията, дадени с настоящето решение. Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховния административен Съд на Република България.

СЪДИЯ: